

Nr 448.

Av herr **Pehrsson** i Göteborg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 150, med förslag till lag om samhällets barnavård m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 150 till riksdagen med förslag till lag om samhällets barnavård m. m. tillåter sig undertecknad hemställa om ändring i följande paragrafer.

§ 7. I denna paragraf gives möjlighet för mindre kommun att befrias från skyldigheten att hava särskild barnavårdsnämnd. Dock skall avgörandet förbehållas Kungl. Maj:t »med stöd av den fackkunskap och erfarenhet, som är representerad inom socialdepartementets byrå för fattigvård och barnavård». Det synes mig ligga närmare till hands att länsstyrelse finge medgiva sådan befrielse. Allt för stark centralisation utgör ett ingrepp i den kommunala självbestämmningsrätten, som icke bör ske, där det icke är av förhållandena oundgängligen påkallat. Länsstyrelsen har med sin lokalkännedom bättre överblick över *länets* och de skilda kommunernas förhållanden än ett centralt ämbetsverk och därmed större möjlighet att rätta sig efter det levande livets krav och undvika schablonmässighet.

Rätten att ordna barnavården med eller utan särskild barnavårdsnämnd i enlighet med för båda dessa former gällande föreskrifter synes mig jämväl kunna läggas i den enskilda kommunens hand, där befolkningssiffran icke överstiger 1,500. Kommun av denna storlek har rätt att efter eget beprövande inrätta kommunalfullmäktige eller icke. Då bör ock rätten att utse särskild barnavårdsnämnd eller icke kunna anförtros den. En överorganisering i kommunerna främjar icke det samhälleliga arbetet.

Skulle det kunna befaras, att därest denna rätt medgaves dessa kommuner med ett invånareantal, icke överstigande 1,500, vederbörande av liknöjdhet underlåte att ordna samhällets barnavård i enlighet med lagens föreskrifter, såsom i propositionen antydes, kunde möjligen stadgas i övergångsbestämmelserna, att meddelande skulle göras till länsstyrelsen, huru saken i varje sådan kommun ordnats.

§ 14. I fråga om verksamhetens bedrivande har föredragande departementschefen ansett, att stadgandet i denna paragraf bör så avfattas, att det möjliggör för kommunerna att förfara på det sätt, som med hänsyn till förhållandena på platsen kan finnas mest ändamålsenligt.

Det synes mig dock icke, att detta syfte blivit nått med den nu föreslagna bestämmelsen.

Först skulle *skyldighet* åligga alla nämndens ledamöter, utom tjänsteläkare, att vara ombud för en krets. Detta skulle sålunda åligga även ordföranden

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 4 saml. 100 häft. (Nr 448—449). 782 24

och kyrkoherden i församlingen. I större församlingar skulle detta medföra att en alltför arbetskrävande uppgift, som icke med fog kan ifrågasättas, bleve dem ålagd. En ordförande i en barnavårdsnämnd måste, om han skall rätt fylla uppgiften, ha en personlig överblick av hela verksamhetsområdet, och detsamma torde gälla kyrkoherden och läraren. Att dessutom utföra de mången gång högst krävande undersökningar enligt § 18, som erfordras, kan bliva att lägga allt för stor arbetsbörda på dem. Detsamma kan också gälla andra personer, vilkas verksamhet kan hindra dem från att bliva kretsombud, men vilkas erfarenhet och nit borde komma nämnden till godo.

Skyldigheten för ledamot i nämnden att tillika vara kretsombud synes mig sålunda böra helt avvisas.

Däremot bör naturligtvis intet hinder förefinnas att utse en ledamot av nämnden till kretsombud efter eget åtagande. Det kan endast gagna verksamheten.

Uppdraget att vara kretsombud hör till de uppgifter, vilka som få andra kräva kärlek och nitälskan parad med grannlaghet och erfarenhet. Det är enligt min mening stor fara att hela denna institution skall komma att förfelas, om kretsombudsuppdraget skall betraktas ungefär som ett annat kommunalt uppdrag, som kanske skall gå efter partilinjier o. s. v. och som ålägges en ledamot av kommunen t. o. m. mot vederbörandes egen vilja.

Om detta uppdrag utföres utan de härför nödiga personliga kvalifikationerna, kunde det i många fall få den icke önskvärda följd, att hela organisationen stannade på papperet, men det kunde också föra med sig vad som vore värre, misstroende mot hela institutionen och allehanda förvecklingar inom församlingen.

De säkraste garantierna för att denna grannlaga fråga skall få den bästa lösningen synes mig ligga uti att barnavårdsnämnden finge rätt att själv utse kretsombuden och att intet tvång därvid finge förekomma.

§ 20. Departementschefens framställning (s. 106—108) synes mig giva fullgoda skäl för att fattigvårdskonsulenterna böra vara ägnade att jämväl fullgöra de föreslagna barnavårdskonsulenternas uppgift. Han säger också att tills vidare bör så ordnas i alla distrikt.

Trots detta har lagförslaget såsom det normala upptagit kravet på att länsstyrelserna skola hava biträde av barnavårdskonsulenter, och ett medgivande göres endast, att dylik befattning må, där så prövas lämpligt, innehavas av fattigvårdskonsulent.

Ehuru Kungl. Maj:t icke nu framlägger förslag till ökning av anslaget för nu nämnda ändamål, ställes dock i utsikt, att sådan framställning torde ske, om den skulle påkallas för anställande av särskild barnavårdskonsulent i något eller några distrikt. Den enda synpunkt, som synes mig kunna i någon mån motivera särskilda barnavårdskonsulenter, är tillsynen över späda barns vård, som torde kräva kvinnlig insikt. Detta krav synes mig dock föga kunna tillgodoses genom låt vara en kvinnlig barnavårdskonsulent för ett helt län. Ansvar för härför måste läggas på den enskilda barnavårdsnämnden, som kan tillgodose just denna specialuppgift på olika sätt. I § 14

mom. 2 lämnas vidaste utrymme för att tillgodose denna visserligen mycket betydelsefulla synpunkt.

Någon anledning synes icke föreligga att nu lagstifta för behov, som möjligen framdeles kunna komma att yppa sig, men som för närvarande icke förefinnas.

Därigenom kunde en början göras till upprättande av en ny kår av tjänsteinnehavare med därmed i utsikt ställda kostnader för statsverket utan att något verkligt trängande skäl därtill kan påvisas.

De av departementschefen framhållna synpunkterna synas mig sålunda konsekvent endast ha bort föranleda förslag till bestämmelser, att länsstyrelsernas fattigvårdskonsulenter jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande barnavården.

§ 21. Att till de uppgifter, som nu åligga fattigvårdsinspektören, lägges uppsikten över samhällets barnavård i sin helhet, torde näppeligen motivera, att hans titel förändras till *överinspektör*, vilket torde komma att i sin tid medföra uppflyttning i högre löneklass. Därmed torde jämväl i framtiden lätt framlockas kravet på *inspektörstiteln* för de nuvarande konsulenterna, såsom ett slags underinspektörer, vilket skulle innebära en väsentlig och icke önskvärd omläggning av deras uppgift och sannolikt även leda till ökade krav på statskassan.

Jag djärves icke framlägga förslag till lagtext, utan anhåller, att utskottet ville vidtaga de nödiga förändringar i vederbörande lagparagrafers formulering och därjämte vidtaga de ändringar i övriga paragrafer i de framlagda lagförslagen, som skulle bliva en följd av nu gjorda ändringsförslag.

På grund av vad jag här ovan anfört, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen ville bifalla Kungl. Maj:ts förslag till lag om samhällets barnavård med de ändringar i §§ 7, 14, 20 och 21, som av mig föreslagits.

Per Pehrsson.

